

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

ПШЕНИЧНИЙ Ілля, здобувач вищої освіти
спеціальність 073 Менеджмент
Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: у роботі розглянуто механізми підвищення конкурентоспроможності аграрної продукції в умовах глобалізації та зростаючої конкуренції. Наголошено на важливості комплексного використання технологічних, організаційних, економічних та маркетингових інструментів для забезпечення стійкого розвитку аграрного сектору.

Ключові слова: конкурентоспроможність, агросфера, продукція, сільське господарство, ринок.

Конкурентоспроможність аграрної продукції є визначальним фактором економічного зростання аграрного сектору та формування стійких позицій країни на світових ринках. В умовах глобалізації, відкритості ринків і динамічних змін споживчих потреб підвищення конкурентних переваг аграрної продукції стає не лише економічною, але й стратегічною категорією. Вона охоплює не лише якість і ціну продукції, а й ефективність виробничих процесів, здатність виробників адаптуватися до міжнародних стандартів, а також рівень інноваційного розвитку галузі.

Ключовим заходом підвищення конкурентоспроможності є технологічна модернізація, що забезпечує можливість переходу від сировинного типу експорту до готової продукції. Натомість, передові технології (точне землеробство, біотехнології, автоматизовані системи, агродрони) не лише знижують витрати, а й дозволяють підвищувати врожайність та екологічність виробництва.

Не менш важливим чинником є формування ефективної інституційної та організаційної підтримки аграрних виробників [1]. Це передбачає розвиток кооперативних об'єднань, агропромислових кластерів, логістичних хабів і системи державно-приватного партнерства. Така інтеграція сприяє зменшенню витрат на транспортування, підвищує переговорну силу виробників та забезпечує стабільний доступ до ринків збуту. Організаційна консолідація

дозволяє дрібним і середнім виробникам діяти як єдиний економічний суб'єкт, підвищуючи їхню конкурентоспроможність.

Економічні механізми посилення конкурентних переваг аграрної продукції включають цінову політику, доступ до фінансових ресурсів і систему державного регулювання. Державна підтримка у вигляді дотацій, податкових пільг, кредитних програм та експортного страхування здатна забезпечити стійкість виробників у періоди цінових коливань і кризових явищ. Водночас особливого значення набуває розвиток фінансових інструментів для залучення інвестицій у модернізацію виробництва, зокрема аграрних розписок, агробанківських програм та інвестиційних фондів.

Суттєвим механізмом є підвищення якості та безпечності аграрної продукції [2]. Запровадження міжнародних стандартів якості, сертифікація продукції та простежуваність виробничих процесів формують довіру споживачів і відкривають шлях на зовнішні ринки. У сучасних умовах якість стає вирішальним чинником у конкурентній боротьбі, адже споживач дедалі більше орієнтується не лише на ціну, але й на екологічність, органічність та безпечність продукції.

Важливою складовою підвищення конкурентоспроможності є розвиток маркетингових стратегій і брендингу [3]. Вміння позиціонувати продукцію, створювати регіональні торговельні марки та просувати їх на міжнародному ринку є не менш важливим, ніж сам виробничий процес. Аграрна продукція, яка асоціюється з високою якістю, національними традиціями або унікальними природними умовами, отримує додаткові конкурентні переваги.

Не можна ігнорувати роль зовнішньоекономічних механізмів. Інтеграція у світову торгівлю через участь у міжнародних організаціях, укладання угод про вільну торгівлю та гармонізація законодавства з міжнародними стандартами створюють нові можливості для аграрного експорту. Одночасно це стимулює внутрішніх виробників до підвищення стандартів, що зміцнює їхню позицію як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку.

Отже, механізми підвищення конкурентоспроможності аграрної продукції є багаторівневою системою, що включає технологічні, організаційні, економічні, якісні, маркетингові та зовнішньоекономічні інструменти. Їхнє комплексне застосування дозволяє не лише адаптувати аграрний сектор до сучасних викликів, але й забезпечити його довгострокову конкурентоспроможність. В умовах глобалізації та зростаючої конкуренції саме системний підхід до реалізації цих механізмів є ключовим фактором формування стабільного розвитку аграрного виробництва та економіки країни загалом.

Література:

1. Лупак Р. Л. Інституціональні та структурні аспекти підвищення конкурентоспроможності агропродовольчої продукції. *Herald of Lviv University of Trade and Economics Economic sciences*. 2021. № 63. С. 36–41. URL: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2021-63-06> (дата звернення: 25.09.2025).
2. Перегуда Ю. А. Підвищення конкурентоспроможності продукції тваринництва в умовах цифрової економіки. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Економічні науки*. 2023. № 1 (68). С. 16–22. URL: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/68-3> (дата звернення: 25.09.2025).
3. Соколова Ю. О., Чорна Н. О. Підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств за рахунок брендингу. *Управління змінами та інновації*. 2021. № 2. С. 55–62. URL: <https://doi.org/10.32782/cmi/2021-2-10> (дата звернення: 25.09.2025).

Abstract: *the paper examines mechanisms for increasing the competitiveness of agricultural products in the context of globalisation and growing competition. It emphasises the importance of the comprehensive use of technological, organisational, economic and marketing tools to ensure the sustainable development of the agricultural sector.*

Keywords: *competitiveness, agrosphere, products, agriculture, market.*

**Науковий керівник – ШАРАТА Наталія,
д-ка педагогічних наук, професорка кафедри українознавства та суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв**